

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev martın 1-də mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin bir qrupu ilə görüşdə məhkəmə-hüquq sahəsində islahatlara çox ciddi ehtiyac olduğunu və müvafiq göstərişlər verildiyini bildirmişdi. Budur, aprelin 3-də ölkə başçısı məhkəmə-hüquq sahəsində növbəti mühüm yeniliklərə gətirib çıxaracaq fərman imzaladı. Fərmanda deyilir ki, müasir dövrün tələblərinə cavab verən, cəmiyyətdə yüksək nüfuza malik ədalət mühakiməsinin formalaşdırılması prosesini sürətləndirmək məqsədilə məhkəməyə müraciət imkanları daha da genişləndirilməli, məhkəmələrin fəaliyyətində şəffaflıq artırılmalı, məhkəmə icraatının effektivliyi yüksəldilməli, məhkəmə qərarlarının tam və vaxtında icra edilməsi təmin olunmalı, süründürməçiliyin və digər neqativ halların aradan qaldırılması üçün görülən tədbirlər gücləndirilməlidir.

Mütəxəssislər bildirirlər ki, bu fərman müstəqil, obyektiv, qərəzsiz və şəffaf məhkəmə-hüquqi sisteminin fəaliyyətinin təmin edilməsi, onun modernləşdirilməsi və təkmilləşdirilməsi üçün məhkəmə-hüquq sistemində çatışmazlıqların aradan qaldırılması baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra ölkənin hüquq sistemində köklü islahatlar aparılmışdır. Ölkənin 1995-ci ildə demokratik dəyərlərə və prinsiplərə uyğun hazırlanmış və ümumxalq səsverməsi ilə qəbul edilmiş ilk Konstitusiyasının müddəalarının üçdə biri insan hüquq və azadlıqlarına həsr edilmiş, hakimiyyət bölgüsü prinsipi təsbit edilmişdir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə aparılmış məhkəmə-hüquq islahatları nəticəsində keçmiş Sovetlər Birliyindən miras qalmış ölkənin hüquq sistemi demokratik prinsiplər əsasında tamamilə yenidən qurulmuşdur. Ölkəmizdə məhkəmə sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlərin görülməsi daim gündəmdə saxlanılır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən məhkəmə sisteminin müasirləşdirilməsi barədə 19 yanvar 2006-cı il tarixli fərman imzalanmış, məhkəmə islahatı keyfiyyətə yeni mərhələyə keçmişdir. Aprelin 3-də isə ölkə başçısı məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında fərman imzalamaqla bu sahədə növbəti müsbət yeniliklərin əsasını qoydu. Belə ki, fərmana əsasən, ədalət mühakiməsinin keyfiyyətinin və səmərəliliyinin artırılması məqsədilə Azərbaycanın bütün

alınması mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi və belə müdaxiləyə görə məsuliyyətin artırılması, hakimlərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədilə onların maddi təminatının əhəmiyyətli dərəcədə artırılması, məhkəmələrdə baxılan işlər üzrə ödənilən dövlət rüsumunun müəyyən hissəsinin məhkəmə aparatları işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə və məhkəmələrin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə yönəldilməsi, bütün məhkəmə

və ədalətin tam bərqərar olması ümumi demokratik inkişafa müsbət təsir göstərir. Bu prosesin təmin olunmasında "elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiqi də böyük əhəmiyyət daşıyır. Prezident İlham Əliyev bu məsələ barədə belə demişdir: "Hazırda bütün yeni tikilmiş məhkəmə komplekslərində "Elektron məhkəmə" informasiya sistemi quraşdırılır və bu da çox ciddi islahatdır. Çünki məhkəmələrin qərarları ədalətli olmalıdır... Ədalətli qərarlar həm insanlarda

daha da möhkəmlənməsinə xidmət edəcək. Azərbaycan Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağirov mətbuata fərmanla bağlı açıqlamasında bildirmişdir ki, Prezidentin son qərarı məhkəmə-hüquq sistemində müşahidə olunan bir sıra çatışmazlığın aradan qaldırılmasına istiqamətlanmış proqram xarakterli sənəddir və onun qısa zamanda yerinə yetirilməsi məhkəmə-hüquq

Prezident İlham Əliyev məhkəmə-hüquq sistemində aparılan islahatları xüsusi diqqət mərkəzində saxlayır

məhkəmələrinin sədrinə və hakimlərinə tövsiyə edilmişdir ki, məhkəmə hakimiyyətinin nüfuzunun artırılması və cəmiyyətdə məhkəmələrə etimadın möhkəmlənməsi üçün fəaliyyətlərində ədalət, qanunçuluq, qərəzsizlik, aşkarlıq, hər kəsin qanun və məhkəmə qarşısında bərabərliyi və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunlarında təsbit edilmiş ədalət mühakiməsinin digər prinsiplərinə dönmədən riayət etsinlər.

Bundan başqa, məhkəməyə müraciət imkanlarının

asanlaşdırılması və sahibkarlıqla bağlı mübahisələrə müvafiq sahədə daha dərin hüquqi bilik və təcrübəsi olan hakimlər tərəfindən baxılmasını təmin etmək məqsədilə vergi və gömrük ödənişləri, məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının ödənilməsi ilə bağlı yaranan mübahisələrə, habelə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar digər məsələlərə dair işlər üzrə ixtisaslaşmış məhkəmənin yaradılması, hakimlərin müstəqilliyini təmin etmək məqsədilə məhkəmələrin fəaliyyətinə müdaxilənin qarşısının

iclaslarının fasiləsiz audioyazısının aparılması və s. məsələlərə dair normativ hüquqi aktların layihələrini hazırlayıb iki ay müddətində Prezidentə təqdim olunması tapşırılmışdır. Aydın ki, hüquq sisteminin təkmilləşdirilməsi yüksək iqtisadi inkişafı şərtləndirən və onun ayrılmaz hissəsidir. Bu mənada son fərman sahibkarların məhkəmə-hüquq sistemi ilə münasibətlərində keyfiyyətə yeni səhifənin açılmasına imkan verəcək.

Bu, bir aksiomadır ki, məhkəmə sistemində şəffaflığın

dövlətə inamı artırır, eyni zamanda, həyatımızı tənzimləyir. Məhkəmə sistemində qəbul edilmiş qərarlar, aparılan islahatlar, bax, bu məqsədi güdür". Son fərmanda "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiqi ilə əlaqədar təşkilati işlərin yekunlaşdırılması, mediasiya prosesinin tətbiqi ilə bağlı maarifləndirmə və təşviqat tədbirlərinin həyata keçirilməsi, Ədliyyə Nazirliyinin Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzinin və Ədliyyə Akademiyasının fəaliyyətinin müasirləşdirilməsi, infrastrukturunun və maddi-texniki təchizatının yaxşılaşdırılması, birinci instansiya məhkəmələrində kargüzarlığın aparılması ilə bağlı dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş vəsaitin birbaşa hakimlərin bank hesablarına köçürülməsi və digər məsələlərə bağlı tövsiyə və tapşırıqlar verilmiş, məhkəmə hakimlərinin ümumi sayının 200 nəfər artırılması tapşırılmışdır. Burada qeyd etmək lazımdır ki, fərmanda göstərilən tədbirlərin yerinə yetirilməsi təkəcə hakimlər korpusunun deyil, həm də məhkəmə hakimiyyəti heyətinin bütün işçilərinin də rifahına müsbət təsir göstərəcək.

Mütəxəssislər bildirirlər ki, son fərman məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinin

sisteminin cəmiyyətdə nüfuzunun və imicinin müsbət yöndə dəyişməsinə gətirib çıxaracaq. Bundan başqa, A. Bağirov əlavə etmişdir ki, fərmanda göstərilən tədbirlər məhkəmə fəaliyyətinin keyfiyyətini, hakimlərin və məhkəmə işçilərinin maliyyə və sosial təminatının keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına və hüquqi infrastrukturun təkmilləşdirilməsinə kömək edəcəkdir. Xüsusilə, fərmanda biznesin dəstəklənməsi üçün maliyyə məsələləri üzrə yeni ixtisaslaşmış məhkəmənin yaradılması, məhkəmə qərarlarının icrası üçün xüsusi orqanlara səlahiyyət verilməsində ən yaxşı təcrübələr, məhkəmə məlumatlarının elektronlaşdırılması, məhkəmə proseslərinin aparılmasında audio qeydlərin tətbiqi, hüquqi təlimlərin və məhkəmə xidmətlərinin təkmilləşdirilməsi, mütərəqqi dövlət təminatlı hüquqi yardımın göstərilməsi və ödənilməsi proseduru və s. nəzərdə tutulmuşdur. Cəzaların humanistləşdirilməsi və cinayətlərin dekriminallaşdırılması siyasəti də davam etdiriləcəkdir. Vəkillər Kollegiyasının sədrinin sözlərinə görə, fərman ölkədə məhkəmənin səmərəliliyini ciddi şəkildə artıracaq və hüquq ictimaiyyəti Azərbaycan

Prezidentinin bu addımlarını alqışlayır və tam şəkildə dəstəkləyir.

Beləliklə, Prezident İlham Əliyev vətəndaş-dövlət münasibətlərinin sürətli inkişafına müsbət təsir göstərən növbəti qərar qəbul etdi. Mütəxəssislər ölkə başçısının bu fərmanını məhkəmənin tərkibi ilə məhkəmə iştirakçıları arasında prosesual olmayan münasibətlərə qarşı optimal qabaqlayıcı mexanizm yaratmaq üçün hazırlanmış mühüm antikorrupsiya tədbiri kimi nəzərdən keçirirlər. Bu gün Azərbaycan cəmiyyəti böyük sürətlə inkişaf edir. Belə şəraitdə insan faktoru, insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi ən önəmli vəzifələrdən birinə çevrilir. Yalnız məhkəmə-hüquq islahatlarını ardıcıl və dönmədən həyata keçirməklə insan hüquq və azadlıqlarına təminat verən demokratik, hüquqi, vətəndaş cəmiyyəti qurmaq mümkündür. Prezident İlham Əliyevin son fərmanı məhz bu prinsipləri nəzərə alaraq, Azərbaycan xalqının rifahının daha da artırılmasına yönəlmiş hərtərəfli islahatlar siyasəti yürüdü və bu siyasətin bundan sonra da davam etdiriləcəyi şübhə doğurmur.

Səbuhi MƏMMƏDOV,
"Xalq qəzeti"